

SLAĐOVÁNÍ VZDĚLÁVACÍ NABÍDKY S POTŘEBAMI TRHU PRÁCE

PILOTNÍ INFORMAČNÍ PRODUKT PRO POTŘEBY SEKTOROVÝCH RAD

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍHO OBORU „AUTOMECHANIK, TECHNICKÉ PRÁCE V AUTOSERVISU“

- Zakázka:** Zajištění koncepčního řešení v oblasti sladění vzdělávací nabídky s potřebami trhu práce, monitoringu dalšího vzdělávání včetně pilotního ověřování a realizace vybraných aktivit v těchto oblastech
- Projekt:** Koncept
- Dodavatel:** Národní vzdělávací fond, o.p.s.
úsek: Národní observatoř zaměstnanosti a vzdělávání
- Realizační tým:** Věra Czesaná – vedoucí realizačního týmu
Jiří Braňka, Zdeňka Matoušková, Marta Salavová, Martin Bakule

Předběžná verze

(Pro interní využití)

30. 9. 2011

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Projekt	Koncept
Zakázka	Zajištění koncepčního řešení v oblasti sladění vzdělávací nabídky s potřebami trhu práce, monitoringu dalšího vzdělávání včetně pilotního ověřování a realizace vybraných aktivit v těchto oblastech
Zadavatel	Národní ústav odborného vzdělávání
Aktivita	2 C - Zpracování a ověření informačních produktů pro dvě skupiny odběratelů
Etapa plnění	Předběžná verze produktu

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

ÚVOD

Cílem tohoto informačního produktu je poskytnout uživatelům – sektorovým radám (SR) a jejím jednotlivým členům – informace o současném a očekávaném vývoji v dostupnosti osob, které disponují odpovídající kvalifikací, která je rozhodující pro rozvoj daného sektoru. Tento informační produkt bude využíván jako důležitý podklad pro uzavírání sektorových dohod. Analýza oboru zahrnuje jak informace o tomto oboru (vývoj počtu absolventů, počet studentů v jednotlivých ročnících tohoto oboru, projekce počtu absolventů do roku 2015), tak informace o profesích, pro které je daný vzdělávací obor nejhodnější.

Informace o profesích zahrnují vývoj počtu zaměstnanců, mediánovou mzdu a její porovnání s kvalifikačně podobně náročnými profesemi, míru nezaměstnanosti, věkovou strukturu a podobně. Tyto informace jsou určitými indikátory atraktivity profesí (nebo profesních skupin) pro absolventy škol a pomáhají identifikovat riziko, zda absolventi po vystudování příslušného oboru budou mít zájem najít uplatnění v těchto profesích či profesních skupinách.

Vyhodnocení této atraktivity, stejně jako rizik a příležitostí pro vzdělávací obor je zpracováno formou krátkého analytického textu. Všechny informace jsou zpracovány na národní úrovni. Některé sektorové rady však projeví zájem o regionální data, proto bude projekce absolventů pro studijní obory zpracována též na úroveň vybraných krajů.

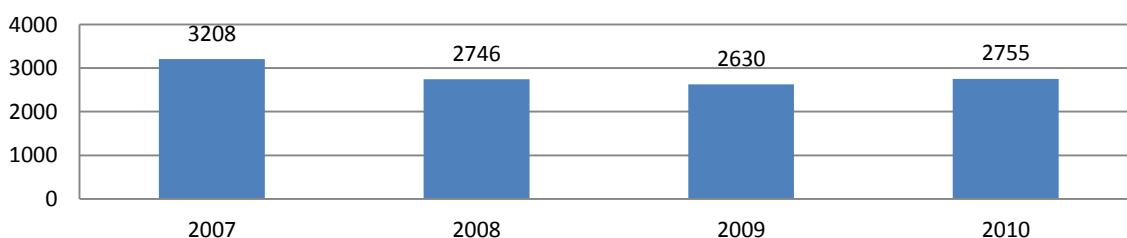
Podoba informačního produktu bude průběžně doladována a v diskusích se zástupci jednotlivých sektorových rad bude získávána adekvátní zpětná vazba od této cílové skupiny. K pilotnímu ověření informačního produktu byly uspořádány workshopy v průběhu 3. čtvrtletí 2011. Finální verze produktu bude předána zadavateli v březnu 2012.

Název oboru vzdělání	Automechanik, technické práce v autoservisu
Kód oboru vzdělání (KKOV)	23-68-H
Stupeň oboru vzdělání	Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Klíčové profese (typové pozice), pro které je vhodný tento obor vzdělání:

Název (dle CZ-ISCO)	Kód CZ-ISCO	Kód KZAM
Řidiči nákladních automobilů, tahačů a speciálních vozidel	8332	8324, 8326
Mechanici a opraváři motorových vozidel	7231	7231
Řidiči autobusů, trolejbusů a tramvají	8331	8323
Řidiči osobních a malých dodávkových automobilů	8322	8321

Vývoj počtu absolventů (KKOV 2368H) 2007-2010

Komentář: Obor Automechanik vystudovalo v loňském roce více než 2700 lidí. V období 2008-2011 jejich roční počty dosahují maxima, postupně bude docházet ke snižování počtu absolventů.

Vývoj počtu pracovníků pro vybrané profese (2007 – 2010)

Profesní skupina (KZAM)	2007	2008	2009	2010
7231 (Mechanici a opraváři vozidel) ¹	52506	58094	53518	52170
8321 (Řidiči malých vozidel)	33163	34659	37664	38235
8323 (Řidiči vozidel hromadné dopravy)	21429	18791	22663	25731
8324 (Řidiči nákladních automobilů)	127254	133993	124897	129389
8326 (Řidiči speciálních vozidel)	15755	14280	14405	13394
Celkem vybrané profese	250106	259817	253147	258919

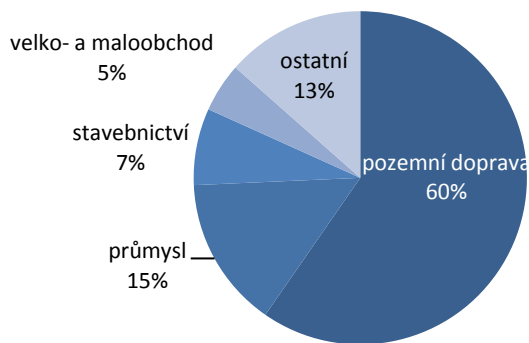
¹ Poznámka: Vzdělávací obor automechanik je nevhodnější pro profesní skupinu mechanici a opraváři motorových vozidel. Ta však nachází uplatnění především v odvětví obchodu s motorovými vozidly (zde se uplatňují 2/3 z více než 50 tisíc zaměstnanců v této profesi). V dalších analýzách se zabýváme pouze řidiči.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

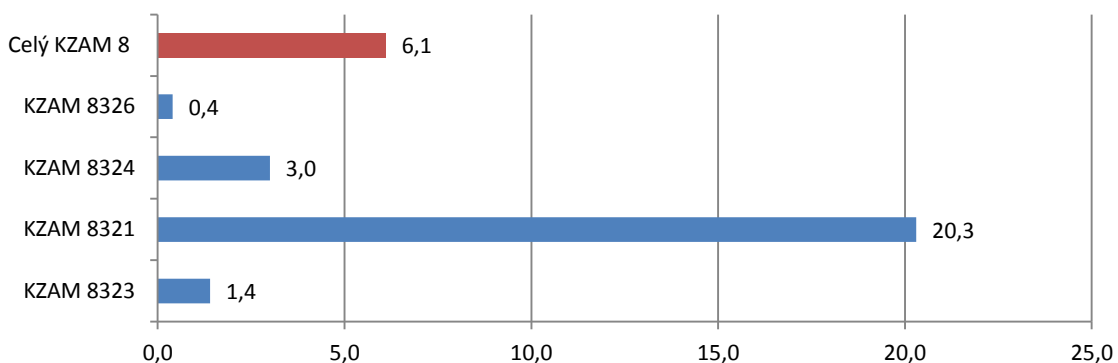
Zaměstnanost podle odvětví

Komentář: Nejdůležitější profesí jsou řidiči nákladních automobilů (přibližně 50 % podíl na zaměstnanosti). Z odvětví je nejvýznamnějším zaměstnavatelem pozemní doprava s podílem 60 % na zaměstnanosti řidičů.

Zaměstnanost řidičů v odvětvích české ekonomiky (2010)

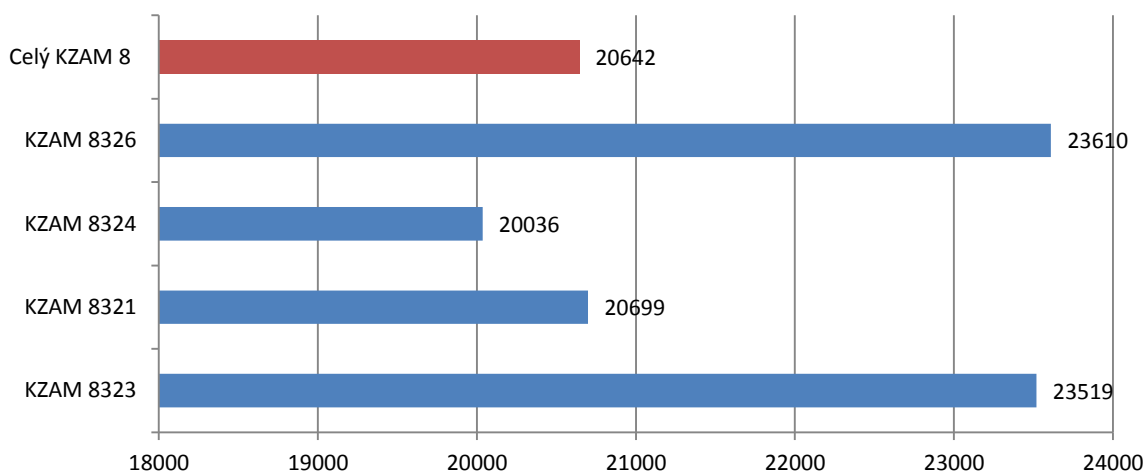

Míra nezaměstnanosti pro klíčové profese (typové pozice)

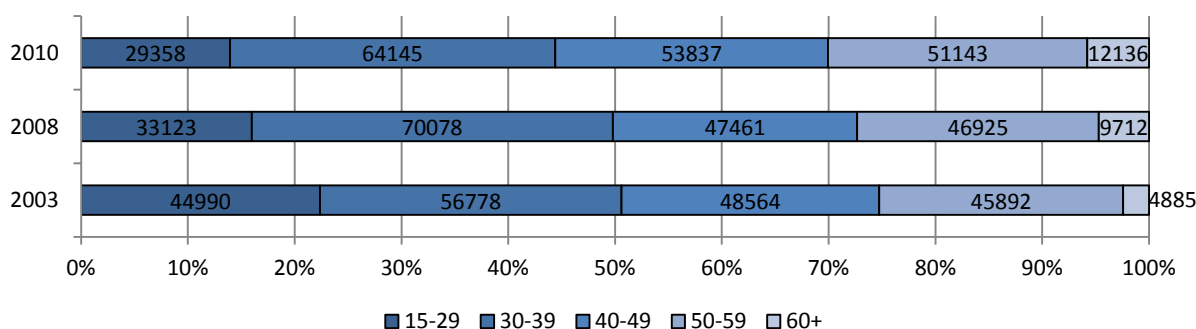
Komentář: Míra nezaměstnanosti je mimořádně nízká pro řidiče nákladních automobilů a speciálních vozidel i v hromadné dopravě. Naopak u malých vozidel (taxi služba, dodávky) je vysoko nad průměrem.

Mzdová atraktivita (mediánová mzda v Kč, 2010)

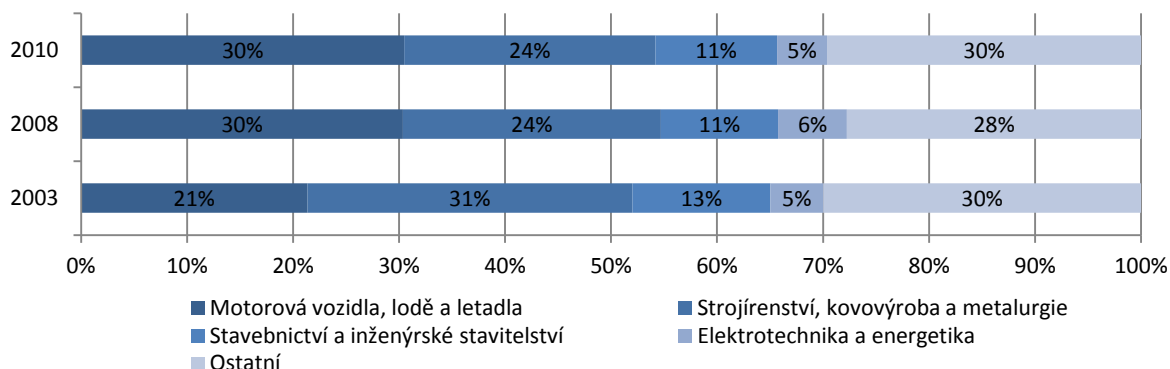
Komentář: Řidiči hromadné dopravy a speciálních vozidel mají nadprůměrné platy. Naopak u nákladních automobilů je ohodnocení nižší – ne však natolik nízké, aby bylo hlavním faktorem, který způsobuje nedostatek zájemců o práci.

Věková struktura – řidiči

Komentář: V případě řidičů došlo v letech 2003-2010 ke zhoršení věkové struktury. Podíl mladých lidí – pod 30 let – klesl přibližně o třetinu (o 15 tisíc osob), téměř třikrát vzrostl počet lidí ve věku 60 a více let. Postupně tak roste počet osob, kteří dosáhnou důchodového věku. V období 2005-2010 šlo o nárůst z přibližně 1300 na 2000 osob ročně. V období 2011-2015 toto číslo pravděpodobně vzroste na 2400 ročně a do roku 2020 až přes 4000 ročně.

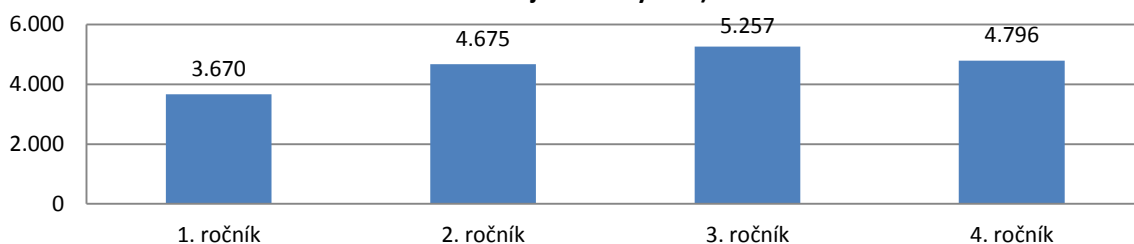
Vzdělanostní struktura – řidiči

Komentář: U profese řidiče není až takovým problémem, pokud má jiný než doporučený obor vzdělání (automechanik, patřící do skupiny oborů „Motorová vozidla, lodě a letadla“). Mezi řidiči má jiný obor vzdělání většina zaměstnaných.

Počet studentů v jednotlivých ročnících maturitního oboru

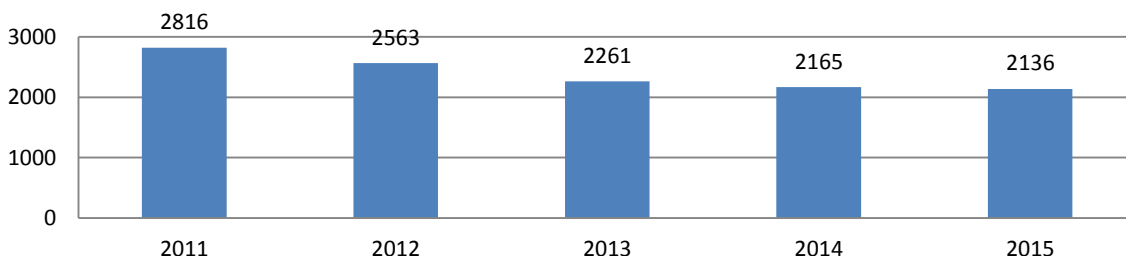
Počet studentů v jednotlivých ročnících v roce 2010/2011 (KKOV 23 - Strojírenství, strojírenská výroba)

Komentář: Vzdělávací obor automechanik patří do skupiny strojírenských oborů. Tento graf ukazuje, jak postupně klesá počet studentů strojírenských oborů, protože do prvních ročníků se zapisuje stále méně lidí. Statistiky bohužel nejsou publikovány ve vyšší podrobnosti a proto tento graf neříká, jaké počty osob studují v jednotlivých oborech, spadajících pod KKOV 23 – strojírenství.

Projekce absolventů nejhodnějšího studijního oboru do roku 2015

Projekce počtu absolventů (KKOV 2368H) 2011-2015

Komentář: Projekce pro studijní obor automechanik předpokládá výrazný úbytek počtu absolventů, a to až o jednu čtvrtinu v období 2011-2015. Hlavním důvodem je slábnutí populačních ročníků, které budou v těchto letech končit střední školu, významným faktorem je však i pokles zájmu o strojírenské obory a vyšší podíl těch, kteří se po dokončení střední školy zapisují do terciárního vzdělávání a vstup na trh práce odkládají. Nesoulad mezi vývojem počtu absolventů a očekávanými odchody do důchodu je jasně patrný.

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

Hodnocení atraktivity profese a vzdělávacího oboru

Vzdělávací obor „Automechanik, technické práce v autoservisu“, je nevhodnější přípravou pro uplatnění v celé řadě profesí souvisejících s řízením motorových vozidel, jejich údržbou a opravami. Význam těchto profesí pro trh práce je značný. Jen vybrané kategorie zaměstnání (KZAM) nabízí uplatnění pro více než čtvrt miliónu pracovníků a jejich počet byl v uplynulých letech bez ohledu na hospodářskou recesi poměrně stálý. Rovněž jejich uplatnitelnost je vysoká – s výjimkou profesionálních řidičů dodávek a osobních vozů (např. vozů taxislužby) se tyto profese vyznačují velmi nízkou mírou nezaměstnanosti a zejména v hromadné dopravě a řízení speciálních vozidel nabízí nadprůměrné mzdové ohodnocení.

Slábnutí populačních ročníků, které přijdou na trh práce v příštích letech, se projeví poklesem počtu absolventů o jednu čtvrtinu v letech 2011-2015 a celkem jich školy během těchto pěti let „dodají“ přibližně 12 tisíc. Ve stejném období odejde do důchodu přes 12 tisíc osob na profesi řidiče (a několik tisíc dalších z profese opraváři motorových vozidel) a jejich počty se do roku 2020 budou dále zvyšovat, zatímco počty absolventů dále klesat. Problémy zaměstnavatelů tak dále porostou.

Analýza regionálních dat - příklad Středočeského kraje

Komentář: Ve Středočeském kraji pracuje na pozici řidiče téměř 30 tisíc osob, z nich 19 tisíc v odvětví pozemní dopravy. Jejich zaměstnanost roste poměrně dynamicky od roku 2005 (o 22 % během pěti let), ještě rychleji však roste podíl těch, kteří jsou ve vyšším věku. Počet řidičů, starších 55 let vzrostl ve stejném období o dvě pětiny a dosáhl hodnoty téměř 5 tisíc, třetina je starší 60 let. Ročně může odejít do důchodu 300-400 osob, přičemž počet absolventů vzdělávacího oboru automechanik bude v kraji postupně klesat z 300 na 240.

Regionální projekce počtu absolventů (KKOV 2368H) 2011-2015 pro Středočeský kraj

